

szent László kórház | festmények a kórtermekben | terápia

Igaz, ezzel nem állunk egyedül, maga Angela Merkel is legfeljebb Staatsmann lehet a saját hazájában, Staatsfrau – egyelőre – nem.

Történelmi egyensúlyhiányra utalnak az olyan szavak is, mint az óvónő, fejőnő, szövőnő, mosónő – hiszen nincsen óvó, fejő, szövő, mosó, bár a nyelv éppúgy megengedi az ilyen képzéseket, mint az igazgató vagy a nevelő esetében. A példák nem pusztán kuriózumok: az egyébként létező óvóbácsi inkább kedveskedő, leereszkedő, nem pedig tárgyyszerű, mint az óvónő. Az óvodapedagógus pedig nem él meg a hivatalos szövegeken kívül. Mondhatni, ez esetben a férfiak járnak úgy kisebbségként még nyelvileg is, ahogyan az esetek többségében a nők szoktak. Szintén hagyományos viszonyokat őriz, hogy konyhafüű és lifteslánya nem létezik, csak a fordítottja. Furcsaság, hogy van orvos és orvosnő, de nincs férfiorvos (andrológusnak hívják ugyanis), csak nőorvos. Ő pedig, ha történetesen nő – bár ez kétségkívül ritkább –, akkor mondható női nőgyógyásznak, de ez más viszonyt jelent, mint a női szabó vagy a női fodrász, aki lehet férfi is.

Egyenjogúsítható lenne-e a magyar nyelv? Elvben igen, de Reményi úgy összegzi az angolszász világ nagyjából negyven éve tartó erőfeszítéseit, hogy bár magában ez kevésbé befolyásolta a férfiak és a nők helyzetét, de a szavakra fordított figyelem segített a köztudatban tartani a témát. Új szavak, másfajta szóhasználat elterjesztését Huszár akkor tartaná lehetségesnek, ha idehaza is fölmerülne rá az igény – különben éppen ellenkező hatást váltana ki: neveltségessé válna, hogy „a feministáknak, baloldaliaknak nincs jobb dolguk”.

Ha mégis a jövőbe tekintünk, lehetségesnek látszik egyfajta nyelvújítás, de hogy milyen szavak vagy nyelvtani formulák lennének meghonosíthatóak, azt az általunk megkérdezett szakértők egyelőre nem is sejtik. Unszolásunkra Huszár megfogalmazott néhány, kétségkívül csak kísérleti ötletet. Lehetne például a háziférfi és a háziasszony helyét háztartásvezetőről beszélni, az óvónőket és férfi kollégáikat óvoszónyművekként emlegetni – de ezeknél nyilván jobb megoldások alakulnak ki. Ha majd eljön az ideje. ■

Képes gyógyymód

Kortárs festményekkel is gyógyítanak a Szent László Kórház múlt vasárnap átadott, felújított onkológiáján. Nádler István, Konok Tamás, Szűts Miklós festményei, Nadas Péter fotói várják a betegeket.

A felújított onkológiai osztály folyosóján.

Útmutató kezdeményezés

„Önző szempontok vezettek” – mondta Váli Dezső festőművész, amikor arról beszél, hogy miért ajándékozta öt kiváló alkotását a Daganatos Betegek Gyógyításáért és Rehabilitációjáért Alapítványnak. Tudta, hogy festményei az alapítványt húsz éve létrehozó Bodoky György professzor által vezetett, megújult onkológiai osztály falait díszítik majd a pesti Szent László Kórházban. „Azt szeretném, hogy munkáimat minél többen lássák, minél többen használják” – indokolta Váli Dezső a HVG-nek, miért ajándékozta el eddig is sok művét különböző múzeumoknak. A professzor által indított kezdemé-

nyezés azonban „új utakat nyitott számomra” – tette hozzá a festőművész, aki igyekezett a védjegyek számító komor hangulatú alkotások közül a világ fényesebb oldalát mutató műveket választani.

Olyan festményeket, amelyek illeszkednek a kórház teljesen felújított onkológiai osztályának légköréhez. A múlt vasárnap átadott épület olyan, mintha nem is egy magyarországi állami egészségügyi intézmény része lenne. Szinte nem is emlékeztet kórházra: az egyágyas, fürdőszobás kórtermeket, közösségi tereket a megszokott zöld és fehér helyett meleg paszellszínekkel festették ki. De ami a leginkább szembe-

REVICZKY ZSOLT

tűnő, sőt szokatlan egy kórházban, hogy a folyosókon, az orvosi szobákban és a kezelőkben kortárs festők művei láthatók, akár egy tárlaton. Bár az elegánsabb magánklinikákon megszokott, hogy hangulatosnak vélt városképek, megnyugtatónak szánt tájképek függnek a betegágyak fölött, ezek általában „no name” alkotók egyedinek aligha mondható munkái. Az viszont példátlan, hogy a legjobb kortárs művészek alkotásaival díszítik a kórházi falakat.

Amikor a felújított épület már teljesen fel volt szerelve a megfelelő berendezésekkel, sőt a kezelőágyakat tabletekkel is ellátták, hogy a betegek a neten böngészhessenek, akkor lett szembeszökő, hogy a hatalmas, üres falakkal nem tudtak mit kezdeni. „Pedig tudományosan igazolt tény, hogy a terápia sikerességéhez hozzájárul a beteg környezete is” – szögezi le az egyetemi tanár. Ekkor határozta el, hogy felkér hatvan képzőművészt, ajándékozzanak képeket onkológiai osztálya számára. Bodoky professzor egyébként maga is kedveli a festészetet, van is néhány kortárs műve otthonában, apjától is örökölt néhány klasszikus alkotást, de nem tartja magát gyűjtőnek, és nem szenvedélye a kortárs festészetet.

Ötlete megvalósításához Esterházy Péter egykori kezelőorvosaként a professzor elsőként az író özvegyétől kért segítséget. Esterházy Gitta pedig elsősorban a család képzőművész barátaihoz fordult, köztük Szűts Miklóshoz, az író egyik legközelebbi barátjához és feleségéhez, Vojnich Erzsébethez; valamint Nádler Istvánhoz, Megyik Jánoshoz, Czeizel Balázshoz, Bak Imréhez és még másokhoz.

Első körben melljük is állt legalább két tucat neves festőművész. Nadas Péter hat fotográfiáját adományozta az alapítványnak. „Esterházy Gitta soha nem kért tőlem semmit, de ha mindennap kérne, a kérése akkor is parancs lenne számomra” – mondja az író, aki az ezredforduló táján Berlinben és Gomboszezen készült, fényekkel, árnyékokkal, geometriai formákkal játszó, meditatív alkotásokat választott. „Ahol

árnyék van, ott fény is van” – ad magyarázatot Nadas a válogatására. A képek nemcsak azért különösen értékesek, mert az író nagyította első példányok, hanem azért is, mert Nadas a közelmúltban teljes fotográfiai életművét közgyűjteménynek adományozta. Nem hiányozhat a falakról Banga Ferenc Egy nő című sorozatának néhány lapja sem, annál is inkább, mert az Esterházy Péter könyvéhez készített rajzok köré az író saját mag másolta le a regény szövegét.

Az ambuláns osztályra belépőket Szűts Miklós Repceföld című festménye fogadja. A vihar előtti vagy talán vihar utáni mezőt ábrázoló, borongós kép valahogy mégis kevésbé komor, mint a festő egyéb munkái, de ez is a lét örök kérdéseit boncolgatja. A koszorúmegváltásból befolyt összegből részben az Esterházy család finanszírozta az épület körül, a kórház hatalmas, ám elvadult kertjéből kiszakított – az íróról elnevezett – park létrehozását, ahol virágágyások, padok, szökőkút, apró sétány várja a betegeket.

A festmények másik részét az intézmény Einspach Gábor

REVICZKY ZSOLT

Bodoky György.
A művészet erejével

galériásnak köszönheti, aki édesanyja kezelőorvosaként ismerte meg Bodoky doktort, és azonnal elfogadta a felkérést. „Ilyen helyzetben a személyesség dominál, csak olyan festőket kerestem meg a kéréssel, akikhez szorosabb szálak fűznek” – magyarázza a galériás.

Kezelés közben.
Segíthet a környezet

Kiderült, hogy a felkért hatvan alkotó közül csupán egyetlen mondott nemet. Volt, akinek a gyász feldolgozásában, volt, akinek saját betegségének vagy halálfélelmének legyőzésben segített az adakozás. „A festészet gyógyít, hiszen az egyik lehetséges út a boldogság felé” – adja meg a válaszát saját gesztusára Konok Tamás, akinek három alkotása a könyvtárban kapott helyet.

Nem csak művészek, gyűjtők is adományoztak. Einspach Gáboron kívül Küllői Péter, a súlyosan beteg gyermekek számára terápiai táborokat szervező Bátor Tábor Alapítvány elnöke is ajándékozott néhányat a saját tulajdonában lévő festmények közül a Bodoky György által létrehozott alapítványnak. Lesz még dolguk, hiszen a 106 festményből a betegszobákba már nem jutott, és még legalább ugyanennyit el tudnának helyezni. A vasárnapi megnyitó hangulatából – amelyre művészeket is meghívtak – azonban úgy tűnik, aligha maradnak sokáig festmények nélkül a ma még üres falak. ■ **HAMVAY PÉTER**

REVICZKY ZSOLT